

עין משפט
נר מצוה

רש"י אומר מ"י פ"ח מהל' טוען הלכה ג סמך עשין פט טושיע ח"מ ס"י עב ספקי יח וס"י קלג ס"ה: רש"י ב ג מ"י פ"ט מהל' תולות הלכה ח סמך לאין פא טושיע ח"מ ס"י סג:

ר"ד ד מ"י שם ופכ"ג מהל' אשות הל' ג סמך שם טושיע שם וטושיע אה"ע ס"י פו ספי ג וע"ש בגה"ה: ר"ח ה מ"י פ"א מהל' מכירה הלכה ח סמך עשין פט טושיע ח"מ ס"י קלג ספקי ג:

רבינו גרשום

מצו עשין לקוחות הן בידי אינהו נמי לא מצי טעניי וקשיא: אמר רב חסדאי לא שנו. הא דאמון ואוכלין יחד מעיסא אחת: אבל תלוין בעיסתא, שכבר חלקו ואעפ"י נושא ונותן בחלקם ודאי על נשחקה להביא ראיה דאינו שולד דאי לא מיייתו דהיא (ה) מוזקת זה בזה דאימור מעיסתו קיץ. כלומר ממונותיו צמצם וריבץ ומזן ורשה אלו אונות ושטרות ולהכי כתובין על שמו: בעדים. שידועין שהם שלו: בקיום דשטר. שאם קיימו בית דין אלו שטרות על שמו דכחבי הכי שטרא של פלוני נפק לקומנא ודאי שלו הן דבית דין לא היו מקיימי על שמו אלא דבקאי דהן שלו: הא רב ושמואל הא רבה רבא שטת. כוליהו גילוי טעמיהו דבריהו: הא כמאן סבירא ליה. כלומר מה דעתך בזה: וכן אשה אלמנה שנושאת ונותנת בתוך הבית. של יתומין דעדיין לא נשתלקה מהם: שנפלו לי מבית אבי אבא. והוא הדין שנפלו לה מאביה עצמה לאחר מיתת בעלה דהכי יכולה לממור: אימא לא גולה מיתמי. ותחא מהומנא ועל היתומים לאיתורי דאחא. קמ"ל דאפי' הכי לא מהומנא אי לא מיייתא ראיח: פ"קא כמה דברים אמורים. דבשה חזקה ג' שנים בחזקה. כלומר כגון כל הני דאמון לעיל דזה המחזיקין טוען לקחות והמעציר אומר לא מכרתי דאינו מודה לו אבל היכא דמכר או נתן מתנה צריך כל אחד להחזיק בחלקו כדי שלא יתרויבולין לחזור בהן. וכן המחזיק בנכסי הגר שמה אינן צריכין ג' שנים לחזקה. אלא נעל שסתם פתח כל שהוא או פרץ בו מעט או גדר כל שהוא לאלתר. הוי חזקה: בקדושין דבי לוי. במסכת קדושין בבית המדרש של לוי: בפניו לא צריך למימר אם המקבל הוא שם בפני הנותן לא צריך למימר ליה הנותן לך חזק וקני אע"י דלא קאמר ליה אי מחזיק מקבל בענל וגדר כל שהוא קני. אבל שלא בפניו כגון שהקרקע בעיר אחרת

(א) צ"ל אין מוציאין מחזקתו דמוחזק או מה.

נב:

דברים העשויין להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחים הן בידי אינו נאמן. וקשה דלמר צ"י כל הנשבעין (שנועות דף מו. ושם) א"ר יהודה ראוהו שהטמנין כלים תחת כנפיו ויאל ואמר לקוחין הן בידי אין נאמן ולא אמרן אלא בצעל הבית שאינו עשוי למכור כליו ולא

אמרן אלא בדברים שאין עשויין להטמין ולא אמרן אלא בדברי העשויין להשאיל ולהשכיר אלמא דאפילו בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר נאמן אי ליכא כל הני מילי דקאמר שאין עשוי למכור כליו וכלים שאין דרכן להטמין^א ונראה לר"ת דגרס הסם וצולוהו נמי כי לימנח^ב לא אמרן אלא בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר^ג אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר אפי' לימנחו למד מהני אין נאמן^ד וכן גורס רב האי בשערים (שער מ) וכן ר"ח וכן מוכח בשילהי דאינו נאמן דעלוי להביא ראיה שזן שלו אלא שאין צהגול בתרא (צ"ק דף קיד:) המכיר כליו וספריו ציד אחר ויאל שם גנבה בעיר ישבע כמה הוליא ויטול והשתא אפי' לא יאל שם גנבה יחא נאמן לומר שגנבה מייגו דאי בעי אמר השאלתי לך דספרים הן עשויין להשאיל דאפי' ספרא דאגדתא אמר הכא דעשויין להשאל כ"ש שאר ספרים כדאמר בענרה שנתפתחה (כמוצות דף ג.) ולדקתו עומדת לעד זה הכותב ספרים ומשאלין לאחרים ואין לומר דלא מהימן בנימין לומר דגנובים (ו) משום דאחזקי אינשי בגנבי לא מחזקינן כדאמר צכל הנשבעין (שנועות דף מו:) דלא דמי דהסת דאי אינו נאמן לאחזקי ההוא גנבה גנבני אפי' צמיגו אבל הכא שאינו אומר פלוני גנבם אלא שהם גנובים^ה מהימן שפיר דכמה גנבים יש בעולם ואין לומר נמי דלאו מייגו הוא שאינו טוען צרנון השאלתי לך לפי שאותו יודע בו שהוא משקר דהא לעיל (דף לא.) אמר דנאמן לומר של אבותי הוא שלקחתי מאבותיך צמיגו דאי בעי אמר מייך וצינתיא אע"פ שהוא יודע דלאו מייני זנבה

וכן צפרק שני דכתובות (דף טו: וע"ש במוס' ד"ה ומודה) תנן דנאמן לומר שדה זו של אציק היתה ולקחתיה הימנו צמיגו דאי בעי אמר לא היתה של אציק מעולם אע"פ שהבן יודע שהיתה של אציו ומהנהו עזי דאכלי חושלי צנהרדעא לעיל (דף לו.) אין ראיה דליכא למימר כגון שמכשחו ואומר שלא אכלו כל כך דהשתא הוי מייגו טוב ויתירן ר"ת דהסן מיירי בחדש שאין (ו) עשויין להשאיל ולהשכיר לזה שקנאס דהסן דלא גייס ציה ולפי זה אם עשוי להשאיל לו אפי' לא יאל לו סם גנבה נאמן לומר שהם גנובים צמיגו ולמה"ר (ס) דודי נראה דלא מהימן צמיגו דהוי מייגו להוליא אע"פ שנוטל דמים שהוליא^ז:

אימא מעיסתו קיימן אע"ג דלא טעין הכי אלא אומר מבית אצי אלא מ"מ נאמן צמיגו דאי בעי אמר מעיסתי קמנאמי: **דמרחא קמי יתמי אימא** לא גזא מיתמי. קשה לרשב"א דלדבריה מהאי טעמא דטרחא קמי יתמי גולה מיתמי כדאמר בהשולח (גיטין דף לה.) צההוא הגאה דטרחא קמי יתמי אחי לאורויי ותיך דה"נ קאמר הכא קמ"ל דלא אמרינן דלא גולה אלא אדרבה אחי לאורויי כדאמר בגיטין:

נעל וגדר בצ' שהוא בו'. בגמרא פר"ש^א דהאי נעל היינו שקצב מנעול צדלת דהוי צנין אבל סגר הדלת ונעל צמפתח צנכסי הגר דליכא דמסר ליה לא הוי חזקה דאין זה אלא כמצריח ארי מנכסי חצירו אע"ג דצריש פסחים (דף ד. ושם ד"ה אם) אמר דמשמסר לו מפתח הוי הבית צחוקת שוכר לצדקו וה"ל לקנותו ה"מ

קוין דקתני מתני' צתמיה: צמה דברים אמורים. דבעינן ג' שנים: צחוקת שיש עמה טענה. כלומר ערעור: אבל צחוקת שאין עמה טענה. שבעל הקרקע מודה לו ליטלה כגון נתן מתנה כו' כיון דנעל גדר ופרץ כל שהוא צפני עדים הויא חזקה לקנות שלא יוכל לחזור עוד זה צוה: **צקדושין דבי לוי**. צתוספתא^ו צצרייתא דמס' קדושין ססידר לוי כמו ססידרו ר' חיאי ור' אושעיא: **נעל** וגדר **ופרץ צפניו**. צמקח וממכר מיירי דתנן צקידושין (דף סד.) דקרקע נקנית צחוקת: ומתמה גמי' **צפניו הוא דהוי חזקה אבל שלא צפניו**. דמוכר אם נעל וגדר שלא צפניו לא מיהוי חזקה צתמיה: ס"ק. אם גדר ופרץ לוקח צפניו דמוכר לא נריך למימר ליה מוכר ללוקח לך חזק וקני אלא מכיון שנתרצה לו למכרה כבך וכך מעות והחזיק זה צפניו הויא חזקה דניחא ליה צבך חזקה והלכך שמיך ולא יוכל מוכר לחזור בו עוד והלוקח נמחייב לו דמי מקחו:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

כדשח רב הונא כו'. כלומר להכי אפקיניהו רבא משום דצברים העשויין להשאיל ולהשכיר אין אדם נאמן לומר לקוח הוא צידי כדשח רב הונא: **קשיא**. לדידן קשיא אמאי אמר שמואל נע"א] מודי לי אצא כו': ופסק ר' חננאל דהלכתא כשמואל דהיכא דמית על האחין

להציא ראייה וכן פירש נקטינן מרבתי ז"ל כל היכא דלמר צנמי' מיוצתא דפלוגי מיוצתא צטלו דברי מי שהמיוצתא עליו לגמרי אצל היכא דעלתה צקשיא כי הך דשמואל לא צטלו דצריז דלמרנין לא הוה צריירא להן דצטלה שמועה זו לגמרי אלא לא אשתכח פירוקא צההוא שעתא דתליא וקיימא. ואעפ"י אין נראה צעיי דלא שחא מיוצתא ולא שחא קשיא דקאי אמילתא דאמוראי חדא היא ולא הויא עיקר אלא לצבי מיוצת' משנשה או מצרייתא שייך לומר מיוצתא *ומפירכא דאמוראי שייך למימר קשיא והא דשמואל נראה צעיני דלא סמכינן עליה כל עיקר וכן צפי' ר"ח כתב מר"ש גאון^א כי זה שאמר שמואל ומודי לי אצא שאם מת על האחין להציא ראייה אין הלכה כמותו: לא שנו. הא דקאמר רב נע"א] עליו להציא ראייה: צעיסתן הלכך מאין לו לזה כלום צלא אחיו: **קימץ**. עזרן ציותר ולכך נתעשר והיה לו ממון לצדו שאין לאחיו חלק בו ומהממון ההוא לקח קרקעות והלוה לאחרים: **ראיה צמאי**. אדרב קאי שהלכה כמותו דאי אדשמואל היכי אמר רב שסת ראייה צקשיא השטר והכי לשמואל דאית לי על האחין להציא ראייה נריך להן לפסול שטרו של זה ולא לקיימו: **ראיה צעדים**. על צעל השטר להציא ראייה דמעיסתו קימן או מאצי אמו ייש והיה ממון של שטרות הללו שלו: **צקיום השטר**. שכתבו לו צית דין הנפק על שטר זה (ו) וכיון דקיימוהו על צ"ד צדקו השטר וחקרו ועמדו על אמיסת הדבר שכל הכתוב צשטר

אמת הוא והשטר הרי כתוב צשמו של זה: **הא רצה והא רב ששם**. דפליגי אליצא דרב ואי כרב צצירא לך ראייה צמאי אי כרבה אי כרב ששת: **צתניסא ידענא**. כרב ומיהו לא פירש לי אי כרבה אי כרב ששת: ורצינו חננאל פסק צעדים נריך להציא ראייה ולא צקיום השטר דהא אפי' רב ששת מודי דרציה צעדים שוה יותר מקיום השטר: וכן **האשה**. אלמנה: **צמים אצי אצא**. ה"נ מצי למימר מצית אצא משום רשא דקתני מצית אצי אצא קתני נמי סאימא מצית אצי אצא: **מאי וכן**. דמשמע ואפי' האשה דינה כן (ו) ומאי רצותא איכא טפי דקתני וכן הכי הוה ליה למיתני אשה שהיתה נושאת ונותנת כו' ודרך תנא לומר שני צברים שזין וזימינן דלמרנין דלצריח תרייהו אבל הכא דקתני וכן משמע צדלא זו אף זו קתני: **דשציחא לה מילנא**. חשיבות היא לה שמאמינן אותה צית דין לעשותה אפוטרופוס צשל יתומין וגם מצצחין אותה צני אדם על כך ומקושי^ב גדול תאמר על שלהן שהוא שלה וסד"א דליהמנה קא משמע לן: צצבא צתרא ירושלמי' [פ"ג ה"ה] אין לאיש חזקה צנכסי אשתו צחיי אשתו אבל לאחר מיתת אשתו יש לו חזקה ולא לאשה צחיי צעלה צנכסי צעל אבל לאחר מיתת צעלה יש לה חזקה ולא לאצ צנכסי הן צחיי הן אבל לאחר מיתת הן יש לו חזקה ולא לכן צנכסי האצ צחיי האצ אבל לאחר מיתת האצ יש לו חזקה. ואיכא לדמויי להך דתניא לעיל נע"א] צן שחלק ואשה שנתגרשה כו': צמתני' [לעיל מג.] לא גרסינן **ופרץ צפניו** דהא נכסי הגר לא שייך ציה צפניו דהא מית ליה הגר: **אטו כל הני דלמרנין**. לקמן צמתני' נתן מתנה ואחין שחלקו לאו על ידי חזקה דנעל גדר הן

אמת הוא והשטר הרי כתוב צשמו של זה: **הא רצה והא רב ששם**. דפליגי אליצא דרב ואי כרב צצירא לך ראייה צמאי אי כרבה אי כרב ששת: **צתניסא ידענא**. כרב ומיהו לא פירש לי אי כרבה אי כרב ששת: ורצינו חננאל פסק צעדים נריך להציא ראייה ולא צקיום השטר דהא אפי' רב ששת מודי דרציה צעדים שוה יותר מקיום השטר: וכן **האשה**. אלמנה: **צמים אצי אצא**. ה"נ מצי למימר מצית אצא משום רשא דקתני מצית אצי אצא קתני נמי סאימא מצית אצי אצא: **מאי וכן**. דמשמע ואפי' האשה דינה כן (ו) ומאי רצותא איכא טפי דקתני וכן הכי הוה ליה למיתני אשה שהיתה נושאת ונותנת כו' ודרך תנא לומר שני צברים שזין וזימינן דלמרנין דלצריח תרייהו אבל הכא דקתני וכן משמע צדלא זו אף זו קתני: **דשציחא לה מילנא**. חשיבות היא לה שמאמינן אותה צית דין לעשותה אפוטרופוס צשל יתומין וגם מצצחין אותה צני אדם על כך ומקושי^ב גדול תאמר על שלהן שהוא שלה וסד"א דליהמנה קא משמע לן: צצבא צתרא ירושלמי' [פ"ג ה"ה] אין לאיש חזקה צנכסי אשתו צחיי אשתו אבל לאחר מיתת אשתו יש לו חזקה ולא לאשה צחיי צעלה צנכסי צעל אבל לאחר מיתת צעלה יש לה חזקה ולא לאצ צנכסי הן צחיי הן אבל לאחר מיתת הן יש לו חזקה ולא לכן צנכסי האצ צחיי האצ אבל לאחר מיתת האצ יש לו חזקה. ואיכא לדמויי להך דתניא לעיל נע"א] צן שחלק ואשה שנתגרשה כו': צמתני' [לעיל מג.] לא גרסינן **ופרץ צפניו** דהא נכסי הגר לא שייך ציה צפניו דהא מית ליה הגר: **אטו כל הני דלמרנין**. לקמן צמתני' נתן מתנה ואחין שחלקו לאו על ידי חזקה דנעל גדר הן

קוין דקתני מתני' צתמיה: צמה דברים אמורים. דבעינן ג' שנים: צחוקת שיש עמה טענה. כלומר ערעור: אבל צחוקת שאין עמה טענה. שבעל הקרקע מודה לו ליטלה כגון נתן מתנה כו' כיון דנעל גדר ופרץ כל שהוא צפני עדים הויא חזקה לקנות שלא יוכל לחזור עוד זה צוה: **צקדושין דבי לוי**. צתוספתא^ו צצרייתא דמס' קדושין ססידר לוי כמו ססידרו ר' חיאי ור' אושעיא: **נעל** וגדר **ופרץ צפניו**. צמקח וממכר מיירי דתנן צקידושין (דף סד.) דקרקע נקנית צחוקת: ומתמה גמי' **צפניו הוא דהוי חזקה אבל שלא צפניו**. דמוכר אם נעל וגדר שלא צפניו לא מיהוי חזקה צתמיה: ס"ק. אם גדר ופרץ לוקח צפניו דמוכר לא נריך למימר ליה מוכר ללוקח לך חזק וקני אלא מכיון שנתרצה לו למכרה כבך וכך מעות והחזיק זה צפניו הויא חזקה דניחא ליה צבך חזקה והלכך שמיך ולא יוכל מוכר לחזור בו עוד והלוקח נמחייב לו דמי מקחו:

שלא

מסורת הש"ס

[א] נבי' הלא"ש שרביא ועי' מוס' לקמן ג. ד"ה נעל וכו"א כשאלמות ס' מסעי ס' קלטן, (ב) [תוספתא דקידושין פ"א], (ג) [נ"יש הוא רבי שראל גאון. רש"י], (ד) צ"ל ובקוש' דק"ס.

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה ופסק בו' ובפירכא דאמוראי שייך לומר קשיא. עי' מהרדן דף עב ע"א צבשי' ד"ה קשיא וסם דף קיב ע"א צבשי' ד"ה קשיא ובבאר שבע שם ועי' לקמן דף קכו ע"א צבשי"ם ד"ה קשיא ובפסולא מויפתא שם על הלא"ש ובמו"ק דף צ' ע"ב צתוספות ד"ה חייב שמים:

הנהגות הב"ח

(ג) נבי' דלמקני צעלתא הוא דבעי נעל וגדר ופרץ וכו' מני רב שרביא צקידושין דני לוי נעל וגדר ופרץ: (ב) רשב"ם ד"ה צקיום וכו' שנו זה דביין: ד"ה מלי וכן וכו' ומלי צנמא. צ"ב וס"ג פרשי' צצ"ק דף ק"ה ע"ב: (ו) ד"ה צקידושין דני לוי צתוספתא (צבשימא) מו"ק הנהה היא: (ז) תוס' ד"ה צבדים וכו' ואפי' הא דמתא וכו' ויאל לו שם צננים: (ו) בא"ד דגנומים הם משום: (ו) בא"ד כדאם שאין עשוי להשאיל: (ח) בא"ד ולמה"ר דוד נראה:

מוסף תוספות

א. ולא משמע [הכא דמיייר בכל אלו] מודלא נקט אלא דברים העשויין להשאיל ולהשכיר. מוס' הלא"ש שנועות מו: (ב.) נאמן לומר לקוחין הן בידי. שנועות מו: מוד"ה צטועט. ג. ובגן דהוי איניש צצניע או דברים שירכין להטמין או בעה"ב העשוי למכור את כליו. שם. ד. (ודוקא שיש לו לקוחין הם בידי במגו דהחזרתים לך). מוס' הלא"ש שם. ה. דאמר גבא אחר גנבם לי ומכרם לך. מוס' צ"מ קטן. ו. ומיהו למ"ד בחזקת הבתים (לעיל מד) דאמר מגו להוציא צ"ל כפי' ר"ת וכו'. מוס' שם. י. נב.) צד"ה והשתא קטילי.